EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 15ης Ιανουαρίου 2007

κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Οικονομικών Κύπρου
σχετικά με νομοσχέδιο που ρυθμίζει την υιοθέτηση του ευρώ και τη μετάβαση από το ένα νόμισμα στο άλλο

(CON/2007/1)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 27 Νοεμβρίου 2006 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργείου Οικονομικών Κύπρου για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με νομοσχέδιο που ρυθμίζει θέματα σχετικά με την υιοθέτηση του ευρώ και την ομαλή μετάβαση από την κυπριακή λίρα στο ευρώ (εφεξής «νομοσχέδιο»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 4 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθώς και στην πρώτη και τη δεύτερη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων[1], καθώς το νομοσχέδιο αφορά νομισματικά θέματα και μέσα πληρωμής. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη περίοδος του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του νομοσχεδίου και γενικές παρατηρήσεις

1.1 Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η πλήρης προσαρμογή του κυπριακού δικαίου προκειμένου να υλοποιηθεί το εθνικό σχέδιο αντικατάστασης της κυπριακής λίρας από το ευρώ και να διευκολυνθεί η ομαλή μετάβαση στο ευρώ (άρθρο 3 του νομοσχεδίου). Το νομοσχέδιο περιέχει διατάξεις που αφορούν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που άπτονται της μετάβασης, στα οποία συμπεριλαμβάνονται η θέσπιση περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας και η διάρκεια αυτής (άρθρο 4), οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης (άρθρο 5), η διπλή αναγραφή τιμών (άρθρο 7), οι αναφορές σε εθνικά διατραπεζικά επιτόκια (άρθρο 8), οι αναφορές, σε νομικές πράξεις, σε χρηματικά ποσά (άρθρο 9), η απόσυρση τραπεζογραμματίων και κερμάτων που έχουν την ιδιότητα νομίμου χρήματος (άρθρο 10), η επανέκφραση του δημόσιου και του εταιρικού χρέους (άρθρα 15 και 16) και η επανέκφραση μετοχικού κεφαλαίου (άρθρα 18 και 19). Το

1 ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

νομοσχέδιο εξουσιοδοτεί επίσης το Υπουργικό Συμβούλιο και τον Υπουργό Οικονομικών να εκδίδουν ορισμένες νομικές πράξεις για τη λεπτομερέστερη ρύθμιση θεμάτων που αφορούν την εφαρμογή των διατάξεών του (άρθρα 21 και 22).

1.2 Η ΕΚΤ χαιρετίζει την πρωτοβουλία της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας να προετοιμαστεί για την υιοθέτηση και την υλοποίηση των αναγκαίων και κατάλληλων για την εισαγωγή του ευρώ μέτρων που πρόκειται να εφαρμοστούν αφού πληρωθούν οι προϋποθέσεις εισαγωγής του.

1.3 Τα ακόλουθα σχόλια επί του νομοσχεδίου γίνονται με βάση τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1103/97 του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997 σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ[2], τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 974/98 του Συμβουλίου της 3ης Μαΐου 1998 για την εισαγωγή του ευρώ[3] και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2866/98 του Συμβουλίου της 31ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με τις τιμές μετατροπής του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ[4].

2. Σχόλια τεχνικής φύσης

2.1 Το άρθρο 5(1) του νομοσχεδίου προβλέπει ότι κάθε χρηματικό ποσό που είναι εκφρασμένο σε κυπριακές λίρες και πρόκειται να καταβληθεί ή να καταλογισθεί σε ευρώ ή κάθε χρηματικό ποσό που είναι εκφρασμένο σε ευρώ και πρόκειται κατά τη διάρκεια της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας να καταβληθεί ή να καταλογισθεί σε κυπριακές λίρες μετατρέπεται και στρογγυλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1103/97. Η ΕΚΤ κατανοεί τη χρησιμότητα της διάταξης αυτής ως μέτρου που στοχεύει στην πληροφόρηση του κοινού και την ασφάλεια δικαίου. Ωστόσο θα πρέπει, γενικότερα, να αποφεύγεται η επανάληψη, σε εθνικές νομικές πράξεις, άμεσα εφαρμοστέων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, ενώ θα ήταν προτιμότερο να αποφεύγονται και ειδικές αναφορές σε τέτοιου είδους διατάξεις. Η αιτούσα αρχή θα μπορούσε ενδεχομένως να εξετάσει εάν και μια γενικότερη αναφορά στη σχετική κοινοτική νομική πράξη θα εξυπηρετούσε τους έννομους σκοπούς του άρθρου 5(1) του νομοσχεδίου. Ομοίως, τα άρθρα 15(1), 16(1) και 18(1) του νομοσχεδίου επαναλαμβάνουν το περιεχόμενο του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 974/98, ενώ το άρθρο 15(3) του νομοσχεδίου επαναλαμβάνει μέρος του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1103/97.

2.2 Το άρθρο 5(2) του νομοσχεδίου θεσπίζει τους κανόνες στρογγυλοποίησης που θα εφαρμόζονται σε χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς, τα οποία δεν πρόκειται να καταβληθούν ή να

---

2 ΕΕ L 162 της 19.6.1997, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2595/2000 του Συμβουλίου (ΕΕ L 300 της 29.11.2000, σ. 1).

3 ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1647/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 309 της 9.11.2006, σ. 2).

4 ΕΕ L 359 της 31.12.1998, σ. 1. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1086/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 195 της 15.7.2006, σ. 1).

καταλογισθούν. Όσον αφορά την εν λόγω διάταξη, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι αυτή περιέχει πρόβλεψη για τις μετατροπές από κυπριακές λίρες σε ευρώ, όχι όμως και για το αντίστροφο. Για λόγους σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου, προτείνεται να προβλέψει η αιτούσα αρχή και για τις πραγματοποιούμενες κατά τη διάρκεια της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας μετατροπές από ευρώ σε κυπριακές λίρες.

2.3 Το άρθρο 6(1) του νομοσχεδίου προβλέπει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία διάταξη εθνικού δικαίου υιοθετήθηκε για σκοπούς εναρμόνισης με κοινοτική νομική πράξη, και στη συγκεκριμένη κοινοτική νομική πράξη γίνεται αναφορά σε ποσό εκφρασμένο σε ευρώ το οποίο στην εθνική διάταξη έχει εκφραστεί σε κυπριακές λίρες, η αρχική αναφορά σε ευρώ που περιέχεται στην εν λόγω κοινοτική νομική πράξη επαναφέρεται, από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, «με τη διαγραφή του ποσού που είναι εκφρασμένο σε λίρες και την αντικατάστασή του με ποσό εκφρασμένο σε ευρώ», όπως αυτό περιέχεται στην κοινοτική νομική πράξη. Επίσης, το άρθρο 6(2) του νομοσχεδίου προβλέπει ότι, σε περίπτωση κατά την οποία σε οποιαδήποτε εθνική διάταξη που υιοθετήθηκε για σκοπούς εναρμόνισης με το κοινοτικό κεκτημένο γίνεται αναφορά σε ποσό εκφρασμένο τόσο σε λίρες όσο και σε ευρώ, η αναφορά σε λίρες διαγράφεται από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ. Δεν είναι σαφές εάν σκοπός των ανωτέρω διατάξεων είναι να διασφαλισθεί ότι χρηματικά ποσά εκφρασμένα σε κυπριακές λίρες στην εθνική νομοθεσία που υιοθετείται κατ' εφαρμογή κοινοτικών νομικών πράξεων θα νοούνται αυτομάτως ως αναφερόμενα στα καθοριζόμενα στην κοινοτική νομοθεσία ποσά σε ευρώ ή εάν απαιτούνται επίσημες περαιτέρω τροποποιήσεις των διατάξεων του εθνικού δικαίου. Καθώς η διατύπωση των εν λόγω διατάξεων θα μπορούσε να ερμηνευθεί και υπό την έννοια ότι απαιτείται *επίσημη* περαιτέρω τροποποίηση των επηρεαζόμενων διατάξεων του εθνικού δικαίου, η ΕΚΤ προτείνει να αποσαφηνιστεί η διατύπωσή τους.

2.4 Το άρθρο 10(2) του νομοσχεδίου προβλέπει ότι, κατά τη διάρκεια περιόδου έξι μηνών που αρχίζει από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, τράπεζες και συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα δέχονται προς κατάθεση τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε κυπριακές λίρες χωρίς ποσοτικό περιορισμό (υποπαράγραφος (α)) και ανταλλάσσουν τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε κυπριακές λίρες με τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ με ορισμένους ποσοτικούς περιορισμούς (υποπαράγραφος (β)). Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι χρονική αφετηρία της περιόδου των έξι μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 10(2) πρόκειται να είναι η ημερομηνία μετάβασης στο ευρώ σε φυσική μορφή (ήτοι η ημερομηνία κατά την οποία τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ θα αποκτήσουν την ιδιότητα νομίμως κυκλοφορούντος χρήματος στην Κύπρο) και όχι η ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, παρά το γεγονός ότι, στην περίπτωση της Κύπρου, οι δύο αυτές ημερομηνίες προβλέπεται ότι θα συμπίπτουν[5]. Η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στη σημασία της

5 Όπως προκύπτει από την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα - Τέταρτη έκθεση σχετικά με τις πρακτικές προετοιμασίες για την μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ (COM(2006) 671 τελικό της 10.11.2006 , διαθέσιμο στη διεύθυνση «http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/euro_related/2006/com2006_671final_en.pdf»), δεν σκοπείται η

πραγματικής τους ταύτισης ως προϋπόθεσης για την εφαρμογή του άρθρου 10(2) και, για το λόγο αυτό, καλεί την αιτούσα αρχή να εξετάσει κατά πόσο θα ήταν ενδεδειγμένη η προσαρμογή του διαλαμβανόμενου στο άρθρο 2 του νομοσχεδίου ορισμού της έννοιας «ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ», ώστε αυτός να περιλαμβάνει τόσο την ημερομηνία έναρξης ισχύος της κατάργησης της παρέκκλισης όσο και την ημερομηνία κατά την οποία τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ θα αποκτήσουν την ιδιότητα νομίμως κυκλοφορούντος χρήματος στην Κυπριακή Δημοκρατία.

2.5 Το άρθρο 14 του νομοσχεδίου προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι «επιταγή εκφρασμένη σε λίρες, με ημερομηνία εντός των πρώτων έξι μηνών από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, τεκμαίρεται ότι εκδόθηκε πριν την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, και ισχύει ως επιταγή πληρωτέα με το αντίστοιχο ποσό σε ευρώ, μέχρι και έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ». Αν και κατανοεί τις πρακτικές δυσκολίες που θα συνεπαγόταν τυχόν απαίτηση προηγούμενης παροχής αποδείξεων προκειμένου μία μεταχρονολογημένη επιταγή να θεωρηθεί έγκυρη, η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στο γεγονός ότι με τη διάταξη αυτή ουσιαστικά παρατείνεται η ισχύς επιταγών που εκδόθηκαν σε κυπριακές λίρες ως έγκυρων μέσων πληρωμής, κατά πέντε μήνες πέραν του ενός μηνός της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας που προβλέπεται στο άρθρο 4 του νομοσχεδίου. Επιπλέον, καθώς από το νομοσχέδιο δεν προκύπτει η ύπαρξη περιόδου σταδιακής απόσυρσης, η εν λόγω διάταξη δεν είναι απόλυτα σύμφωνη προς το εθνικό σχέδιο μετάβασης στο ευρώ, ως έχει σήμερα. Τέλος, παρόλο που η συμφωνία μεταξύ του σχεδίου μετάβασης και του εθνικού δικαίου είναι θέμα που αφορά το συντονισμό σε εθνικό επίπεδο, πρέπει να υπάρχει συμφωνία και μεταξύ των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου (ήτοι τροποποιήσεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 974/98 που θα διαμορφώνουν το σενάριο μετάβασης στο ευρώ για την Κύπρο) και του εθνικού δικαίου. Επομένως, η υφιστάμενη διάταξη παρουσιάζεται συμβατή μόνον με την εισαγωγή του ευρώ με βάση το σενάριο τύπου «big-bang» σε συνδυασμό με την εφαρμογή περιόδου σταδιακής απόσυρσης.

3. Λοιπές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι, στην κυπριακή έννομη τάξη, όλες οι νομικές πράξεις (νόμοι και κανονισμοί) τίθενται σε ισχύ κατά την ημερομηνία δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, εκτός εάν προβλέπεται σε αυτές διαφορετικά.[6] Μολονότι οι περισσότερες από τις διατάξεις του νομοσχεδίου συνδέουν ρητά την έναρξη των σκοπούμενων έννομων αποτελεσμάτων τους με την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, ορισμένες άλλες διατάξεις του (π.χ. τα άρθρα 7 και 17) δεν περιέχουν ειδική πρόνοια σχετικά με την έναρξη ισχύος τους. Οι εν λόγω διατάξεις θα είχαν νόημα μόνον (i) εάν συνοδεύονταν από σαφή αναφορά στο γεγονός από την επέλευση του οποίου εξαρτάται η έναρξη ισχύος τους (η ημέρα που έπεται της δημοσίευσης της

εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο σε λογιστική μόνον μορφή για ορισμένη μεταβατική περίοδο πριν από τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα σε φυσική μορφή.

6 Βλ. άρθρο 7 του περί Ερμηνείας Νόμου (Κεφ. 1), όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 11 του1989.

απόφασης για την κατάργηση της παρέκκλισης που απολαύει η Κύπρος) και (ii) εάν η ημερομηνία αυτή προηγείται της ημερομηνίας υιοθέτησης του ευρώ στην πράξη, της μετάβασης δηλαδή στο ευρώ σε φυσική μορφή, κατά χρονικό διάστημα ικανό ώστε οι εν λόγω διατάξεις να μπορέσουν να αναπτύξουν τα σκοπούμενα έννομα αποτελέσματά τους. Στην περίπτωση του άρθρου 7, ένα επιπρόσθετο πρακτικό ζήτημα είναι εκείνο του καθορισμού της τιμής μετατροπής που θα χρησιμοποιηθεί για τη διπλή αναγραφή τιμών για το διάστημα μετά την κατάργηση της παρέκκλισης και πριν από την ημερομηνία υιοθέτησης του ευρώ, ήτοι πριν να τεθεί σε ισχύ η αμετάκλητη τιμή μετατροπής μεταξύ του ευρώ και της κυπριακής λίρας. Η ΕΚΤ θεωρεί παρόλα αυτά ότι το άρθρο 7(4) του νομοσχεδίου αντιμετωπίζει επαρκώς το εν λόγω ζήτημα.

3.2 Η χρησιμοποιούμενη σε ολόκληρο το κείμενο του νομοσχεδίου ονομασία της υποδιαίρεσης του ευρώ είναι «σεντ/ς» και αποδίδεται με ελληνικούς χαρακτήρες. Παρόλο που ο μόνος δυνατός τρόπος μεταγραφής σε ελληνικούς χαρακτήρες της ονομασίας της υποδιαίρεσης του ενιαίου νομίσματος είναι «σεντ/ς» και μολονότι ο όρος «cent/s» είχε διατηρηθεί και στην ελληνική έκδοση των κανονισμών (ΕΚ) αριθμ. 1103/97 και (ΕΚ) αριθ. 974/98 έως το χρόνο κατά τον οποίο εκδόθηκαν διορθωτικά στις ελληνικές εκδόσεις των εν λόγω κανονισμών, η χρήση της ονομασίας «σεντ/ς» με ελληνικούς χαρακτήρες δεν βρίσκει έρεισμα στην κοινοτική νομοθεσία.[7] Έπεται ότι η μόνη ονομασία για την υποδιαίρεση του ενιαίου νομίσματος που ο νομοθέτης δύναται να χρησιμοποιεί στην Κύπρο, εκτός από την ονομασία «λεπτό/ά», είναι «cents» με λατινικούς χαρακτήρες.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 15 Ιανουαρίου 2007.

[υπογραφή]

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET

7 Η σταθερή αναφορά των κοινοτικών νομικών πράξεων στην ύπαρξη «διαφορετικών αλφαβήτων» υποδηλώνει ότι πρωταρχικός σκοπός δεν ήταν απλά και μόνο να αποτραπούν τα κράτη μέλη από τη μονομερή υιοθέτηση αποκλινουσών ονομασιών για το ενιαίο νόμισμα και τις υποδιαιρέσεις του, αλλά και να υποχρεωθούν στην ορθογράφηση της ονομασίας του ενιαίου νομίσματος με ενιαίο τρόπο, με την επιφύλαξη ωστόσο των περιορισμών που συνεπάγεται η χρήση διαφορετικών αλφαβήτων στα διάφορα κράτη μέλη.